

LOVES MARTYR:
OR,
ROSALINS COMPLAINT.

Allegorically shadowing the truth of Love,
in the constant Fate of the Phoenix
and Turtle.

A Poeme enterlaced with much varietie and raritie;
now first translated out of the venerable Italian Torquato
Cassiano, by ROBERT CHESTER.

With the true legend of famous King *Arthur*, the last of the nine
Worthies, being the first *Essay* of a new *British* Poet: collected
out of diuerse Authentick Records.

To these are added some new compositions, of severall moderne Writers
whose names are subscribed to their severall workes, upon the
first Subject: viz. the Phoenix and
Turtle.

Mat: ——— Mutare dominum non potest liber notus.

LONDON
Imprinted for E. B.
1601.

Titelpagina van Loves Martyr,
waarin "The Phoenix and Turtle" voor het eerst verscheen.

(W. Shakespeare)

DE FENIKS EN DE SCHILDPAD

Laat de vogel der luidruchtigste ligging,
Op de eenmalige Arabische boom,
Treurig schallen en verkondigen "ben",
Aan wiens klanken kuise vleugels gehoorzamen.

Maar gij schreeuwerige voorbode,
Duistere voorganger van het kwaad,
Voorspeller van het koortsig einde,
Bij deze verzameling blijft ge vandaan.

Van deze sessie uitgesloten,
Iedere vogel van tirannieke vleugel,
Behalve de adelaar, gevleugelde koning;
Hoede de rouwdienst aldus strikt.

Laat de priester in wit koorhemd,
Die stervensmuziek bevatter,
Zijn als de dood-voorspellende zwaan,
Opdat het requiem niet te kort worde gedaan.

En gij driewerf gedateerde kraai,
Die uw tijgergeslacht hanteert,
Met de adem geeft en neemt ge,
Onder onze rouwenden zult ge gaan.

Hier begint ze dan de beurtzang:
Liefde en duurzaamheid is dood,
Feniks en de schildpad vluchtten,
in een gezamenlijke vlam vanhier.

Zo hadden zij lief als liefde in paar,
Hielden de kiem doch slechts in een;
Twee onderscheiden, afgescheidenheid geen:
Rangorde werd verslagen door liefde aldaar.

Harten veraf, maar toch niet verdeeld;
Afstand, en geen tussenruimte was er te zien,
Tussen deze schildpad en zijn vorstin;
Maar binnen hen ware het een wonder.

Zo zeer straalde tussen hen de liefde,
Dat de schildpad verkreeg wat hem toekwam
Ontvlammend in het zicht der onsterfelijkheid;
Was ieder de anders mijn.

Eigendom werd zodanig ontzet,
Dat het ego buiten zichzelf was;
Van oorspronkelijke eenvoud's dubbele naam,
Werden twee noch een vermeld.

Rede, in zichzelf verward,
Zag verdeeldheid samen groeien,
Op zichzelf het een nog het ander,
Waren enkelvoudig zo goed samengesteld;

Zodat het uitriep, welk een waarachtig paar,
lijkt deze harmoniërende ene!
Liefde heeft rede, beredenering niets,
Indien wat verscheidt zo kan blijven.

Hierop maakte het volgende lijkzang,
Voor de feniks en de duif,
Mede-heersers en sterren der liefde,
Ter begeleiding van hun dramatische stuk.

THE PHOENIX AND THE TURTLE

Let the bird of loudest lay,
On the sole Arabian tree,
Herald sad and trumpet be,
To whose sounds chaste wings obey.

But thou shrieking harbinger,
Foul precursor of the fiend,
Augur of the fever's end,
To this troop come thou not near.

From this session interdict,
Every fowl of tyrant wing,
Save the eagle, feather'd king:
Keep the obsequy so strict.

Let the priest in surplice white,
That defunctive music can,
Be the death-divining swan,
Lest the requiem lack his right.

And thou treble-dated crow,
That thy sable gender mak'st
With the breath thou giv'st and tak'st,
`Mongst our mourners shalt thou go.

Here the anthem doth commence:
Love and constancy is dead,
Phoenix and the turtle fled,
In a mutual flame from hence.

So they lov'd as love in twain,
Had the essence but in one;
Two distincts, division none:
Number there in love was slain.

Hearts remote, yet not asunder;
Distance, and no space was seen,
`Twixt this turtle and his queen;
But in them it were a wonder.

So between them love did shine,
That the turtle saw his right
Flaming in the phoenix' sight;
Either was the other's mine.

Property was thus appalled,
That the self was not the same;
Single nature's double name,
Neither two nor one was called.

Reason, in itself confounded,
Saw division grow together,
To themselves yet either neither,
Simple were so well compounded;

That it cried, how true a twain,
Seemeth this concordant one!
Love hath reason, reason none,
If what parts can so remain.

Whereupon it made this threne,
To the phoenix and the dove,
Co-supremes and stars of love,
As chorus to their tragic scene.

(De eigenlijke handeling eindigt hier. Wat volgt is verwerking, afwerking en nabeschouwing, die als "rede" hun eigen maat hanteren. Voor dit script is de aansluitende "uitvoering" dus enigszins verwarrend, aangezien er nu vertroebeling van de symboliek en ironie geïntroduceerd worden. Bedenk dat in het wereldse gebeuren waarheid, schoonheid en zeldzaamheid vaak opzettelijk, uit opportunistische beweegredenen, in lompen gehuld worden ter camouflage.)

Klaag lied

Schoonheid, waarheid, en zeldzaamheid,
Gratie in alle eenvoud,
Omhuld alhier in bedrieglijke sintels.

Dood is nu des Feniks' nest,
en des schildpad's getrouwe inborst
ruste tot in de eeuwigheid,

Zonder voortzetting na te laten:
't was niet vanwege hun gebrek aan kracht,
Het was gehuwde maagdelijkheid.

"Waarheid" kan schijnen, maar kan niet zijn,
"Schoonheid" pochen, maar ze is het niet.
"Waarheid" én "schoonheid" begroeven zijn.

Laat hen hun toevlucht tot deze urn vinden,
Die waarachtig of liefdevol zijn;
Want deze dode vogels verzuchten een gebed.

Threnos

Beauty, truth, and rarity,
Grace in all sympathy,
Here enclos'd, in cinders lie.

Death is now the phoenix' nest,
And the turtle's loyal breast
To eternity doth rest,

Leaving no posterity:
'Twas not their infirmity,
It was married chastity.

Truth may seem, but cannot be,
Beauty brag, but 't is not she,
Truth and beauty buried be.

To this urn let those repair
That are either true or fair;
For these dead birds sigh a prayer.